

Column 'De vijf ergste' van Petra Jorissen uitzending 22 maart 2018

Als rolstoelmens ben ik dagelijks blootgesteld aan niet-rolstoelmensen die regelmatig hun zegje willen doen mijn leven. Althans, over het idee dat ze van mijn leven hebben. Meestal ongevraagd en – soms althans – ook met de beste bedoelingen. Ben ik niet altijd blij mee, want er zitten me toch menstypes bij! Ik heb de vijf ergste op een rijtje gezet.

Nummer een: De grote Medelijder. Staart me aan met een blik vol medelijden. Slaakt – vooral als het een vrouw is - kreetjes als: ach gut, een langgerekt aaaaach, gottegot en wat erg voor je. Of pakt me ongevraagd bij handvaten van m'n rolstoel omdat hij/of zij wil, nee MOET helpen. Voor ik 't weet sta ik aan de overkant van de straat waar ik helemaal niet zijn moet. Geeft ook graag aalmoezen. 'Alsjeblief vrouwtje, heb je ook eens wat.'

Nummer twee, 'De-altijd-moederende. Praktisch altijd vrouwen. Beginnen ongevraagd aan de ritsluiting van mijn jas te prutsen. "Je jas is open, dat is toch veel te koud, tsjongejonge!" Of wil me, als ik in de zon ben, steeds insmeren, want hu die enge zon op zo'n verlamd lijf. En altijd vragen of ik wel goed eet. Of ze een hoedster, voedstercomplex hebben vraag ik als het te gek wordt. Worden ze niet blij van.

Drie, 'Het als-je-maar-wilt-kun-je-alles-type. Hun motto: "Ik zeg altijd: Als je maar wilt kun je alles!" Volgt buurman zus die een been verloor en met een kunstbeen de wereld veroverde. Of neef zo die met zijn enorme doorzettingsvermogen plus zware hartgebrek CEO van een bekend bedrijf werd en nu tachtig uur per week werkt. "Of kijk eens naar Stephen Hawkins, die ook niet bij de pakken neer ging zitten."

Begint over voorzieningen die jij zou moeten hebben en die je niet hebt omdat je het niet handig aanpakt. "Jij moet echt aan een zelfrijdende auto, dat is wat jij nodig hebt. Moet je wel voor gaan! " Wil uit efficiencyoverwegingen overal robots plaatsen. "Het maakt niet meer uit of je iets fysiek niet kunt. Ach, een werkend lichaam is zo negentiende-eeuws. En, let vooral op je attitude. De juiste attitude is alles!"

Dan hebben we vier. Vaak een oppassend, degelijk uitzierend mens, dat quasi geïnteresseerd rondom m'n rolstoel dreunt en zurig zegt: "Jullie hebben het toch maar makkelijk he, de hele dag zitten, jullie worden nooit moe." Er wil wel eens een jaloers ondertoontje in doorklinken. Daarna, quasi vriendelijk: "Maar toch mooi he, dat jij ook buiten kunt."

We zijn er nog niet, want volgt hoofdschuddend: "Tsjongejonge, die dingen worden ook steeds luxer En steeds duurder worden ze ook he, die dingen!" De kunst is nu blij of dankbaar te kijken. Vaak volgt een ferm: "En daar betalen wij nu allemaal aan mee...". Zeggen dat je zelf ook belasting betaalt maakt in dit geval geen indruk. U raadt het al, dit was het Allemaal-van-onze-belastingcenten-type

Nummer vijf is er een van het beschouwende soort, een dat graag écht contact maakt. Zo iemand buigt zich diep naar me over en vraagt, mij indringend aankijkend: "Hoe is dat nou, leven in zo'n stoel? Moet toch heel anders zijn. Ik bedoel niet alleen dat je dingen niet kunt, maar ook hoe je in het leven staat." Dikwijls legt dit type meteen 'een link' met een ánder ander leven, zoals dat van een bekende met een psychiatrische ziekte. "Da's ook een beperking hoor. Dan kun je ook veel dingen niet."

Soms volgt een parallel met het eigen leven. "Weet je, ik heb een been in het gips gehad. Was moeilijk! Ik kwam de deur niet uit en alles ging zo langzaam." Anderen – vooral het softere type man - zien het juist heel breed en filosofisch. "Ach, weet je, uiteindelijk hebben we allemaal wel ergens een rolstoeltje in onszelf. Het valt alleen niet op", klinkt het diep empathisch. Ziehier het Verbindende-ik-herken-zoveel-type. Zalvend, tikje therapeutisch. Goedbedoeld, maar braaaaaak.

